

Чухрай К. Г., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЕРЕВІЗНИКА ЗА ДОГОВОРОМ ПОВІТРЯНОГО ПЕРЕВЕЗЕННЯ

Конституція України закріплює положення, що кожен зобов'язаний неухильно дотримуватися Конституції України та законів України, тобто не посягати на права і свободу, честь і гідність інших людей. Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності (ст. 68 Конституції України). Суть цивільно-правової відповідальності полягає в цілеспрямованому впливі на суб'єктів цивільно-правових відносин за допомогою юридичних заходів з метою охорони й захисту суспільних відносин від будь-яких незаконних порушень.

Порушення зобов'язань згідно із Цивільним кодексом України дає кожній особі право на захист цивільного права. Встановлені в ЦК України правові наслідки порушення зобов'язання повністю спрямовані на відновлення порушених прав учасників цивільного обігу.

Суб'єктами правовідносин в сфері повітряного перевезення, відповідно до законодавства України, є авіаційний перевізник і пасажир. Авіаційний перевізник - це суб'єкт господарювання, що надає послуги з перевезення пасажирів, вантажу, пошти повітряним транспортом, виконує перевезення пасажирів та (або) вантажу за плату та (або) за наймом, має ліцензію на провадження діяльності з перевезення пасажирів та (або) вантажу повітряним транспортом, яка видається уповноваженим органом з питань цивільної авіації згідно із законодавством України, а також отримав від уповноваженого органу з питань цивільної авіації відповідний документ на право експлуатації певної повітряної лінії (п. 8 ст. 1. п. 1, 3 ст. 92 ПК України). Іноземний авіаперевізник може, за умови наявності відповідної ліцензії та сертифікату відповідного державного органу держави, в якій він отримав ліцензію для здійснення повітряних перевезень, здійснювати повітряні перевезення до або з України, у межах території України та повітряні перевезення, що передбачають посадку з комерційною метою на території України, виключно в обсягах і на умовах, визначених наданими йому уповноваженим органом з питань цивільної авіації правами на експлуатацію певних повітряних ліній (ст. 95 ПК України) [1].

Аналіз глави 64 «Перевезення» ЦК України дозволив віднайти лише дві підстави відповідальності за неналежне виконання договору

перевезення пасажирів та багажу (в тому числі і повітряним транспортом) – за затримку відправлення пасажирів та порушення строку доставлення пасажирів до пункту призначення (ст. 922 ЦК України) та за шкоду, завдану каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю пасажирів (ст. 928 ЦК України) [2].

Натомість норми про відповідальність авіаперевізників, що втілені в тексті Варшавської конвенції є концептуально іншими, ніж більш загальні норми ЦК України; але мають пріоритет над останніми відповідно до ч. 2 ст. 10 ЦК України та ч. 2 ст. 19 Закону України «Про міжнародні договори України».

Згідно з положеннями Варшавської конвенції та глави 3 розділу XXIX Правил перевезень пасажирів і багажу перевізник звільняється від відповідальності, якщо доведе, шкода була завдана або її виникненню сприяли недбалість, неправомірна дія чи бездіяльність особи, яка вимагає відшкодування, або особи, від якої походять її права, перевізник повністю або частково звільняється від відповідальності перед особою, яка вимагає відшкодування, у розмірі, в якому такі недбалість, неправомірна дія чи бездіяльність спричинили шкоду або сприяли її виникненню. Але якщо вимогу про відшкодування у зв'язку зі смертю або тілесним ушкодженням, яких зазнав пасажир, заявлено особою, іншою ніж пасажир, перевізник так само повністю або частково звільняється від відповідальності настільки, наскільки він доведе, що недбалість, інша неправомірна дія чи бездіяльність цього пасажирів спричинили шкоду або якимось чином сприяли її виникненню.

Найголовнішою проблемою, пов'язаною з реалізацією такої відповідальності, А. О. Мінченко вважає визначення меж відповідальності та розмір штрафу [3, с. 41].

Таким чином, порушення зобов'язань перевізником за договором перевезення пасажирів і багажу проявляється через невиконання чи неналежне виконання істотних умов договору перевезення (строк, предмет договору) та порушення будь-якого права пасажирів як споживачів транспортних послуг. Виокремлення системи таких порушень (протиправних дій) перевізника, по-перше, визначає, наскільки нормативно закріплені вимоги дотримання прав споживачів транспортних послуг; по-друге, дає можливість у майбутньому передбачити цивільно-правову відповідальність перевізника за порушення інших прав пасажирів, які впливають із договору перевезення пасажирів і багажу.

Література

1. Повітряний кодекс України: Закон від 19.05.2011 № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.
2. Цивільний кодекс України. Науково-практичний коментар (пояснення,

тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). – Т. 1: Загальні положення / за ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. – Серія «Коментарі та аналітика». – Х.: ФОП А. А. Колісник, 2010. – 320 с.

3. Мінченко А. О. Проблемні аспекти відповідальності перевізника за прострочення виконання зобов'язання з перевезення пасажирів / А. О. Мінченко // Вісник Академії митної служби України. Серія «Право». – 2012. – № 2(9). – С. 39-45.

УДК 342.9 (4Ук)

Шевченко В. А., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Грабовська Г. М., к.ю.н., доцент

ОХОРОНА ПРАЦІ НА АВІАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Згідно Конституції України людина та її здоров'я – це найбільша цінність держави, яка має докладати багато зусиль для створення умови безпечної життєдіяльності людини як у навколишньому середовищі, так і у середовищі праці. Діяльність людини супроводжується потенційною небезпекою, може призвести до травм, захворювань, погіршення самопочуття, інших негативних наслідків. Тому для мінімізації таких негативних явищ розробляється і закріплюється державою правова база охорони праці людей. Необхідність охорони праці покликала до життя цілу систему правових норм, яка знайшла своє вираження у формі системи трудового законодавства, де інститут охорони праці займає одне з важливих місць [1, с. 48].

Важливою гарантією охорони праці є надання працівнику інформації про умови праці на підприємстві і, зокрема, на робочому місці. Роботодавець повинен повідомити майбутнього працівника про можливі негативні наслідки впливу виробничих факторів на його здоров'я та ознайомити його з правом на відповідні пільги і компенсацію за роботу в таких умовах. Причому законодавець визначає форму виконаного роботодавцем обов'язку. Особа має бути проінформована роботодавцем під розписку [3, с. 20]. Гарантією права на безпечні і нешкідливі умови праці є виконання працівниками лише тих робіт, які не протипоказані їм за станом здоров'я, що забезпечується встановленням законодавчих обмежень при укладенні трудових договорів і переведенні працівників на легшу роботу.

В авіаційній сфері охорона праці регулюється як загальним